

Ez a kiadvány azzal a céllal jött létre, hogy jogi és gyakorlati felvilágosítást, információt nyújtson azon nők és gyerekek számára, akiket erőszak ért a családjukban.

HOVA FORDULHAT, HA ERŐSZAK ÉRTE?

A Rendőrség tevékenysége

Ha Önt vagy gyermekét erőszak érte, a rendőrséghez fordulhat védelemért. A 107 vagy 112 telefonszámon akár neve bementése nélkül, a nap 24 órájában kérheti a rendőrség helyszíni kiszállását.

A 2/2018. (I. 25.) ORFK utasítás a hozzátartozók közötti erőszak kezelésével összefüggő rendőrségi feladatok végrehajtásáról kötelező előírásokat tartalmaz a rendőri állomány számára a családon belüli erőszak esetkörének rendőri kezeléséhez. Ez az utasítás a 32/2007-es utasítást váltotta fel, a témával foglalkozó civil szervezetekkel és szakértőkkel való egyeztetés nélkül. Az új utasítás nyelvezete a korábbi, a családon belüli erőszakra való fellépésre vonatkozó határozott, kötelező érvényű megfogalmazás helyett homályosabban fogalmaz, gyakorlatilag a segélyhívást fogadó diszpécser döntésére bízva, hogy a rendőrök kimenjenek-e ilyen esetekben a helyszínre: a 2007-es útmutató többek közt előírta, hogy „Ha a családon belüli erőszak körébe tartozó, személy elleni erőszakos [...] cselekmény miatt érkezik bejelentés, a rendőr köteles a helyszínen haladéktalanul megjelenni.” E helyett a 2018-as utasításban ez áll: „Ha a beérkezett segélyhívásból vagy bejelentésből kitűnően hozzátartozók közötti erőszak miatti rendőri intézkedésre van szükség, a TIK - amennyiben szükséges, haladéktalanul - intézkedő rendőrt irányít a helyszínre.”

(Ez az áldozatokat hátrányosan érintő változás, hiszen nincs mire hivatkozniuk, ha segélykérésük esetén az intézkedő ügyeletes tiszt nem jár el és nem küld ki rendőrt a helyszínre.)

A helyszínre érkező rendőr intézkedik a jogellenes állapot megszüntetése iránt, szükség esetén gondoskodik a sérültek ellátásáról, tájékoztatja az érintetteket a rendelkezésükre álló jogérvényesítési lehetőségekről, segítő szolgáltatásokról, kérésre lehetőség szerint elkíséri az áldozatot a legközelebbi krízismenhelyre. A rendőrök akkor járnak el szabályszerűen, ha a feleket és a helyszínen tartózkodó más személyeket külön-külön hallgatják meg.

Ha a törvényi feltételek fennállnak, a bántalmazót elő kell állítani, őrizetbe kell venni, illetőleg kezdeményezni kell előzetes letartóztatását vagy távollattartását (kényszerintézkedések). A bántalmazó elvitelére többnyire akkor kerül sor, ha feltételezhető, hogy szabadon hagyása esetén további fizikai bántalmazásnak tenné ki családtagjait, vagy más módon megfélemlítené a tanúkat. A bántalmazó szabadon engedéséről a rendőrségnek előzetesen értesítenie kell az áldozatot.

A rendőrség a családon belüli erőszak áldozatát köteles tájékoztatni jogairól, kötelezettségeiről, a biztonsága érdekében alkalmazható lehetőségekről, ügyének állásáról (ügyszám, eljáró szerv, ügyintéző, stb.), a kárenyhítés lehetőségeiről, a segítő szervezetek elérhetőségeiről. Ha a bántalmazásnál gyerek is jelen volt, felmerül a kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény gyanúja. Emiatt a rendőrségnek hivatalból kell eljárást indítania.

Ha gyerek is érintett, a rendőrség gyermekvédelmi jelzést tesz az illetékes családsegítő szolgálatnál.

A feljelentés megtétele

A legtöbb családon belüli erőszak körébe eső bűncselekmény magánindítványra üldözendő. Ez azt jelenti, hogy a sértett legkésőbb a bűncselekmény elkövetése után 30 napig tehet feljelentést. Ha a bűncselekményt 14 éven aluli gyermeke ellen követték el, úgy Ön tud helyette feljelentést tenni, 14 és 18 év közötti gyereke esetében akár a gyerek önállóan, akár Ön teheti ezt meg. A magánindítványnak nincsenek szigorú formai kellékei, de okvetlenül tartalmaznia kell azon nyilatkozatát, hogy kéri az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását. Feljelentést nemcsak szóban, hanem írásban is elő lehet terjeszteni, melyet érdemes tértivevényes levél formájában elküldeni az illetékes rendőrkapitányságra vagy bíróságra. Magánindítványra indul meg az eljárás például könnyű testi sértés, kapcsolati erőszak lelki és gazdasági erőszakra vonatkozó formái, magánlaksértés, magántitok, levéltitok meg sértése, rágalmazás és becsületsértés, bizonyos esetekben szexuális kényszerítés, szexuális erőszak és szemérem-sértés, illetve, ha a sértett az elkövető hozzátartozója, lopás, rongálás, jogtalan elsajátítás, jármű önkényes elvétele bűncselekmények miatt.

Orvosi látletet felvétele

Ha Önnek a bántalmazás következtében sérülése keletkezik, célszerű azon nyomban orvoshoz fordulnia és látletet készíttetnie. Erre nemcsak a sérülés ellátása miatt van szükség, hanem mert nagyban megkönnyíti a későbbi bizonyítást. Látletet akkor is érdemes felvetetnie, ha Ön nem tud, vagy nem akar büntető feljelentést tenni a konkrét sérülés miatt. Ez azért fontos, mert későbbi válóper, más családügyi per, gyám hatósági eljárás stb. során bizonyíték-ként tudja felhasználni a látletet. A vizsgálatot végző orvos nem köteles látletet kiállítani, csak abban az esetben, ha a testi sértést elszenvedett személy vagy hozzátartozója azt kifejezetten kéri. Ha az orvos a látletet felvételét megtagadja, akkor panasszal tud élni ellene az ÁNTSZ-nél. Az orvosi látlet készítésének és kiadásának térítési díja van, de a látletet nem muszáj Önnek elhoznia, mivel azt a rendőrség, ügyészség, bíróság az eljárás során ingyenesen tudja kikérni. Látletet felvétele során törekedjen arra, hogy az minél pontos-

sabb legyen, lehetőség szerint az elkövető feltüntetésével történjen.

Az Áldozatsegítő Szolgálat pénzügyi szolgáltatásai

Azonnali pénzügyi segítyt kérhet, ha Ön krízishelyzetben van, mert a bántalmazás következtében nincs abban az állapotban, hogy lakásáról, ruháról, élelemről, utazásáról, gyógyszeréről gondoskodni tudjon. A támogatás igénybe vételének feltétele, hogy a bántalmazás bűncselekménynek minősüljön, és a segély iránti kérelmet a bűncselekményt követő nyolc napon belül terjessze elő az illetékes áldozatsegítő szolgálatnál, melyek jelenleg a vármegyei/fővárosi kormányhivataloknál találhatók. Állami kárenyhítésre tarthat igényt továbbá, ha Ön ellen súlyos, az életét, testi épségét, egészségét veszélyeztető szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekményt követtek el, bizonyos esetekben az áldozat hozzátartozói is. A kérelmet a bűncselekmény elkövetése után egy éven belül kell az áldozatsegítő szolgálatnál előterjeszteni, a kár részletes igazolásával. Szükséges továbbá, hogy az áldozat sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt akár hivatalból, akár feljelentésre eljárás induljon.

A TÁVOLTARTÁS ALKALMAZÁSA

Mi a távollattartás?

2009. október 1-től kezdődően kétféle lehetőség van azt kezdeményezni, hogy a bántalmazó meghatározott ideig ne mehessen az áldozat közelébe. A korábbi, a büntetőeljárás kényszerintézkedés részleteit a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 280-295. § - ai tartalmazzák. Az ún. megelőző távollattartás szabályairól a Hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény rendelkezik.

MI A KÜLÖNBÉSÉG A KÉTFÉLE TÁVOLTARTÁS KÖZÖTT?

Elrendelésének esetei

Megelőző távollattartást – ahogy azt neve is jelzi – nem csak bekövetkezett bántalmazás, hanem annak veszélye esetén is lehet kérni. Így a bántalmazott sérelmére megvalósított mindenfajta, a méltóságot, az életet, a szexuális önrendelkezési jogot, a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenység és mulasztás megalapozza. Büntetőeljárás-beli távollattartás csak akkor rendelhető el, ha szabadságvesztéssel büntethető bűncselekmény miatt büntetőeljárás folyik és már sor került az elkövető meggyanúsítására. Emiatt ezt nem lehet kérni, ha az áldozat félelemből vagy egyéb okból nem tesz feljelentést. Azokban az esetekben ahol a büntetőeljárás magánindítványra indul, ott a távollattartás csak annak benyújtását követően rendelhető el. Megelőző távollattartással csak hozzátartozóval szemben kaphat védelmet, azonban a törvény nem terjed ki a barátára,

udvarlóra, volt barátra, elutasított udvarlóra, volt jegyesre, együttlakás nélküli együttjárókra, ellenben 2014. március 15 óta – régi hiányosságot pótolva – kiterjed a volt élettársra is. A büntetőjogi távoltartásnak nincs ilyen korlátozása, mindenki-vel szemben elrendelhető.

Ki rendelheti el?

Az ideiglenes megelőző távoltartást a rendőrség hozza meg az erőszak észlelése esetén hivatalból vagy a bántalmazott és hozzátartozói, a szociális ellátórendszer, a gyermekvédelmi és egészségügyi rendszer bejelentése alapján. A rendőrség automatikusan kezdeményezi a helyi bíróságnál annak meghosszabbítását. A rendőrség határozata nélkül közvetlenül is tud a bírósághoz fordulni Ön vagy hozzátartozója, és kérheti a megelőző távoltartás elrendelését.

A büntetőeljárás távoltartást Ön és az ügyész indítványozhatja az eljáró bíróságnál.

A rendőrség a távoltartás elrendeléséről haladéktalanul köteles dönteni, kivéve, ha az elkövetőt előállították. A bíróság az ideiglenes megelőző határozat időtartama alatt, vagyis 72 órán belül dönt a távoltartás további fenntartásának kérdésében. Ha Ön közvetlenül a bíróságot kereste meg távoltartási kérelmével, akkor ez a határidő három munkanap. A büntető távoltartás esetében elvben szintén három nap áll a bíró rendelkezésére a döntéshozatalra, a gyakorlatban ez több hónapot vehet igénybe.

Valamennyi távoltartással kapcsolatos eljárás ingyenes az Ön számára. Ha az elkövetőt próbára bocsátották, vagy felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték, a bíróság, illetve az ügyész magatartási szabályként is elrendelheti a távoltartást.

Mennyi időre szól?

A távoltartás időbeni terjedelmére vonatkozó rendelkezések nagymértékben eltérnek a nemzetközi gyakorlatban alkalmazottaktól, mivel máshol hónapokra, évekre vagy akár életre szólóan szokás elrendelni. Itthon a törvény szerint az ideiglenes megelőző távoltartás 72 órára, a megelőző távoltartás legfeljebb hatvan napra, a büntetőeljárás távoltartás legfeljebb négy hónapra szól. A megelőző távoltartás lejártát követően nincs arra lehetőség, hogy annak időtartamát meghosszabbítsák, de újabb kérelem előterjeszhető, ha annak feltételei fennállnak. Ha egy ügyben távoltartást rendeltek el, a büntetőeljárást soron kívül kell lefolytatni.

Mi a tartalma?

A távoltartás elrendelésével egyidejűleg a rendőrségi, bírósági határozat meghatározza annak tartalmát is. Tehát azt, hogy a bántalmazó adott esetben mennyi időn belül és milyen hosszú időre köteles elhagyni a közös lakást vagy más meg határozott intézménytől, pl. kórháztól, iskolától, munkahelytől, vagy meghatározott személytől, pl. közös rokontól, baráttól távol tartani magát. A távoltartás ideje alatt a bántalmazó sem

közvetlenül, sem közvetve nem veheti fel a kapcsolatot a védett személlyel, így például telefonon sem keresheti, sms-t vagy email-t sem küldhet számára. Szintén a határozatnak kell megjelölnie, hogy az eltiltás milyen távolságra szól. Távoltartás ideje alatt a bántalmazó lakásfenntartási és tartási kötelezettsége fennáll, de szünetel a szülői felügyeleti és a kapcsolattartási joga. A büntetőeljárás keretében elrendelhető távoltartás hatálya alatt a kapcsolattartás csak abban az esetben szünetel, ha a távoltartó végzést a gyerek sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt hozták. Egyéb esetben is azonban csak felügyelt kapcsolattartást lehet szabályozni.

Mi történik, ha a bántalmazó megszegi a távoltartó végzést?

Az ideiglenes megelőző és megelőző távoltartás megsértése szabálysértést valósít meg, elzárással vagy pénzbírsággal büntethető. Ha a bántalmazó a büntetőeljárás-beli távoltartást szándékosan megszegi, s ezt utólag sem menti ki, a terhelt rendbírsággal sújtható, ismételt vagy súlyos megszegése esetén őrizete és bünygyi felügyelete vagy letartóztatá-sa rendelhető el, mozgását nyomon követő technikai eszköz alkalmazásáról vagy hátrányosabb magatartási szabály meghatározásáról dönthet a bíróság

NANE
NŐK A NŐKÉRT EGYÜTT
AZ ERŐSZAK ELLEN EGYESÜLET

**KÉRJÜK, TÁMOGASSA A BÁNTALMAZOTT NŐKET ÉS GYEREKEKET
SEGÍTŐ SZERVEZETEKET!**

PATENT.ORG/HU/SUPPORT
NANE.HU/TAMOGATAS

PATENT EGYESÜLET ADÓSZÁMA: 18192249-1-41
NANE EGYESÜLET ADÓSZÁMA: 18060339-1-42

A szórólapok frissítését és újranyomását 2024-ben a Francia Intézet és a Francia Nagykövetség támogatta.

**AMBAassade
DE FRANCE
EN HONGRIE**

*Liberté
Égalité
Fraternité*

NŐK JOGA SOROZAT

MIT TEHET ÖN, HA CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK ÁLDOZATÁVÁ VÁL IK?

**A NŐK ELLENI ERŐSZAK ÉS DISZKRIMINÁCIÓ BÁRMELY
FORMÁJA ELLEN AZ ÁLDOZATOT VÉDELEM ILLETI MEG.
EZ MINDEN NŐ EMBERI JOGA.**